

Apie idėjas, kurias verta realizuoti, ir žmones, kurie yra bendraminėio ir bendrąpygių nelaisvėje

DANUTĖ MUKIENĖ
NUOTRAUKOS AUTORES

„Eduardo Andrė kultūros paveldas Lietuvoje – keturi parkai Tiðkevių giminės dvarų sodybose Lentvaryje, Palangoje, Uþutrakyje ir Trakų Vokėje dėl išsaugotų pirminių stiliaus ir plano bruoþų nuolat sulaukia šalies ir tarptautinių institucijų ir ekspertų dėmesio. Tai skaitina tarptautinių tyrimų ir publikacijų buma, kuria palankià prestiþo ir kultūros aurà, pirmiausia Palangos Botanikos (Birytės) parke, kiek maþiau ir likusiuose parkuose. Trijuose E. F. Andrė kurtuose parkuose prie Vilniaus glūdi didelis kultūros, rekreacijos ir verslo potencialas, kuris, tinkamai sprendþiant ansamblių regeneravimo, restauravimo ir pritaikymo pagal nūdienos poreikius klausimus, gali tapti išskirtiniais kultūros paveldo ir tarptautinio turizmo objektais“.

Steponas ir Vaiva Deveikiai

IDĖJA ATKURTI GRAÞIAUSIUS LIETUVOS PARKUS

Kiekviena kultūros idėja turi autorį, bet kad ji būtų realizuota, reikia žmonių, kurie tos idėjos ir bendraminėio nelaisvėje atsidurtų. Tai kiek interpretuota prieš keletà metų viename bendraminėio būryje iðgirsta profesorės literatūrologės Viktorijos Daujotytės pasakyta mintis. Tàsyk ji kalbėjo apie tai, kodėl vis grąpta ir grąpta prie darbų, susijusių su þemaiðiais... taigi, ateina laikas, kai žmogus, būdamas sąþiningas ir doras, patenka á bendraminėio ir bendrąpygių nelaisvę.

Màstau apie tai, galvodama apie idėjas, kurias būtina realizuoti, jei norime, kad Lietuva gyvuotų, kad ja galėtume didþiuotis ir dþiaugtis, kad èia

Uþutrakio parko fragmentas. 2011 m.

prieš dimitmečius, dešimtmečius sukurtas gropis būtų išsaugotas.

Viena iš tokių idėjų – išsaugoti, atkurti, naujam gyvenimui prikelti visus idkilaus prancūzų kraštovaizdžio specialisto, parko kūrėjo iš Eduardo Fransua André (Édouard François André, 1840–1911) sukurtus parkus Lietuvoje...

Paskutiniaisiais metais vis daugiau turime galimybių paskaityti ir išgirsti apie šiuos parkus. Ir ne tik dėl to, kad tam yra oficiali proga – 2011 metais minime 100 metų sukaktą nuo šio idkilaus prancūzų architekto, pasaulyje garsaus parko kūrėjo, augalų tyrinėtojo mirties.

To kalbėjimo ir girdėjimo pagrindinė priežastis yra gropis, kurį šis žmogus kūrė, ir žmonės, kurie tą groį vertina bei prisimena bei puoselėja kūrėjo atminimà. Dar turime Palangà. Būtent èia yra vienas iš gražiausių ir geriausiai tvarkomø parkø Lietuvoje, o jo autorius – E. F. André. Šiam didžiausiam, daugiausiai poilsiautojø kasmet sutraukianèiam Lietuvos kurortui šis parkas – lyg didmiestyje gyvenanèiam žmogui gryno, dvaraus oro gūsis.

Nebuvo metø, kai palangiðkiai savo parko nebūtø tvarkæ ir prižiurèjæ. Būta laikotarpio, kai jame atsirasdavo naujø, laikinø statinio, kai dalis parko būdavo naudojama ne pagal pirminæ jo paskirtà, kai jo ðeiminiškais tapdavo kariðkiai, taèiau niekas ir niekada po to, kai parkas buvo suformuotas, èia nekirto medþio kurui, namø statybai ir kt. Raðau tai ir net ðiurpuliukai bèga per kùnà, kai pradedu æsivaizduoti, kad tai galèjo atsitikti. O juk galèjo. Taip nutiko E. F. André suformuotame Potulice parke, kuris yra Ðiaurès vakarinèje Lenkijos dalyje.

(Nukelta á 4 p.)

deðinëje – Uþutrakio parko fragmentas. 2011 m.

Palangos parko didysis parteris nuo rûmø terasos. 2011 m.

Ð E M A I È I Ø Ð E M È ■ 2011/9